

Liite 6

Sähkönsiirtoreittien alueen arkeologisen inventoinnin raportti

Haitinkankaan tuuli- ja aurinkovoimahanke, Karvia ja Parkano

Elements Suomi Oy

24.10.2024

Karvia ja Kankaanpää Haitinkankaan tuuli- ja aurinkovoima- hankkeen voimajohtoreittivaihtoehto- jen inventoimattomien osuuksien ar- keologinen inventointi 2024

Jesse Keskinen
Ville Hemminki

Tilaaaja: Rejlers Finland Oy

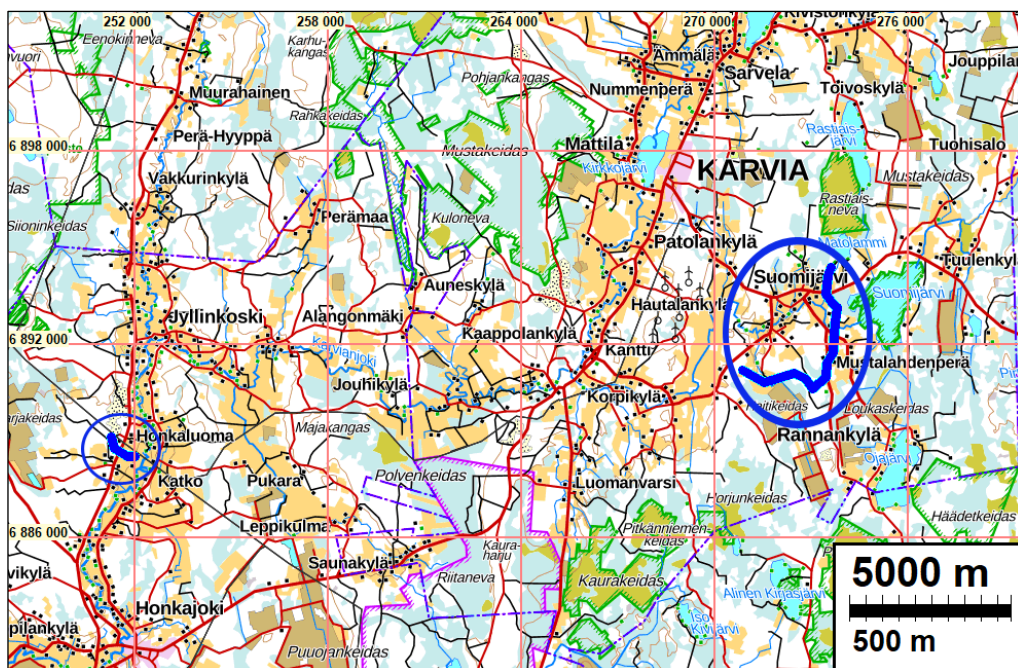
Sisältö

Perustiedot	2
Inventointi	4
Lähteet:	6
Muinaisjäännös	6
1 Karvia Mustalahdenperä 2	6

Kansikuva: Peltomaisemaa Karvialla sijaitsevan linjaosuuden pohjoispäästä Suomijärven länsipuolelta.

Perustiedot

- Alue:** Karvialla Suomijärven länsipuolella oleva n. 5,5 km pitkä osuus voimajohtolinjaa, sekä Kankaanpään Honkaluomassa kulkeva n. 1 km pitkä voimajohtolinjaosuus, 400 m leveänä käytävänä.
- Tarkoitus:** Selvittää aiemmin inventoimattomien linjaosuuksien muinaisjäännökset ja muut arkeologiset kohteet.
- Maastotyö:** 23. – 24.10.2024
- Tilaaaja:** Rejlers Finland Oy
- Tekijät:** Jesse Keskinen ja Ville Hemminki, valmistelussa mukana myös Timo Jussila.
- Tulokset** Tutkituilta linjaosuuksilta ei tunnettu entuudestaan yhtään kiinteää muinaisjäännöstä. Karvian puoleiselta linjaosuudelta löydettiin yksi kiinteä muinaisjäännös, tervahauta, joka sijaitsee 175 metriä suunnitellun linjaosuuden keskilinjasta itään.

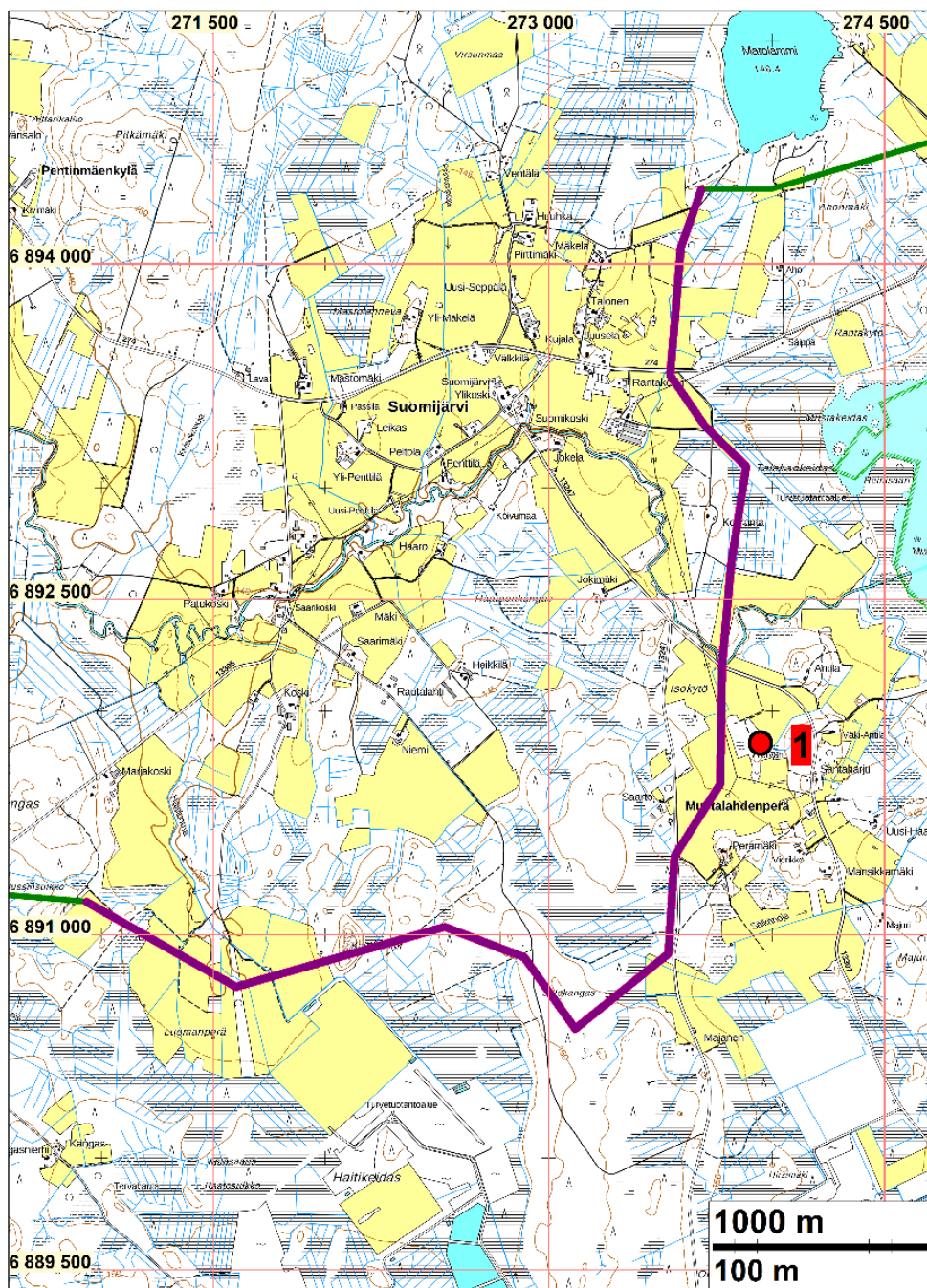

Lähestymiskartta tutkituista linjan osista, inventoidut linjan osat sinisten ympyröiden sisällä, merkitty sinisellä viivalla.

Selityksiä: Koordinaatit ja kartat ovat ETRS-TM35FIN koordinaatistossa. Kartat ovat Maanmittauslaitoksen maastotietokannasta 11/2024. Muinaisjäännösrekisteri on tarkastettu 11/2024. Valokuvia ei ole talletettu mihinkään viralliseen arkistoon, eikä niillä ole mitään kokoelmatunnusta. Valokuvat ovat digitaalisia ja tallessa Mikroliitti Oy:n palvelimella ja sen varmuuskopioilla (kaikki fyysisesti Suomessa).

The map shows the Honkaluoma area with a proposed railway line (green) and a planned station (purple). The station is located near the intersection of the railway line and the road to Kalliola. The map includes labels for various locations such as Kangassuntti, Hietakangas, Kallioniemi, Kallionpää, Honkaluoma, Isokalmi, Penttilä, Kalliomäki, Kalliola, Kotovirta, Myllyvirta, Honkarinne, Ylinen, Honkaluoma, Santti, Ristamäki, Peltoniemi, Honkavirta, and Perkiö. A scale bar indicates 500 m and 50 m.

Maastokarttaote. Honkaluoman puoleinen linjaosuus. Suunniteltu voimajohtolinja vihreällä viivalla, tässä tutkimuksessa inventoitu osa violetilla

Maastokarttaote. Suunnitellut vaihtoehdot voimajohtolinjat Karvialla hankealueen pohjoispuolella. Itään Suomijärven pohjoispuolelta kiertäen ja länteen, hankealueen pohjoispuolella. Tässä inventoinnissa tutkittu aiemmin tutkitusta linjasta poikkeava linjaosuus violetilla, kiinteä muinaisjäännös, tervahauta, punaisella ympyrällä.

Inventointi

Hankekehittäjä Elements Suomi Oy suunnittelee uutta voimajohtoreittiä, voimajohto liittyy Haitinkan- kaan tuuli- ja aurinkopuistohankkeeseen. Suunniteltu linja kulkee pääosin rinnakkain Mikrolitti Oy:n vuosina 2022 ja 2023 Fingridin toimeksiannosta inventoiman Kristiinankaupunki Åback-Nokia Melo voimajohtolinja, joka tuolloin inventoitiin 400 m leveänä käytävänä (Bilund et al. 2022). Koska tämän hankkeen suunniteltu voimajohtolinja kulkee lähes koko matkalla jo inventoidun linjan kupeessa, katsottiin linja riittävällä tarkkuudella inventoiduksi, lukuun ottamatta niitä linjaosuuksia, jotka kulke- vat jo inventoidun Fingridin voimajohtolinjan ulkopuolella.

Nyt suunnitella oleva linja eroaa kahdessa kohdin vuosina 2022 ja 2023 inventoidusta Fingridin voimajohtolinjasta (Bilund et al. 2022, Bilund ja Karhapää 2023). Hankkeen YVA konsultti Rejlers Finland Oy tilasi näiden aiemmin inventoimattomien linjaosuuksien arkeologisen inventoinnin Mikroliitti Oy:ltä 8.10.2024. Inventoinnin maastotyön tekivät Jesse Keskinen ja Ville Hemminki lokakuussa 2024 tutkimuksen kannalta hyvissä olosuhteissa.

Tutkittava linjanosa, eli inventoinnin tutkimusalue, koostuu siis kahdesta osuudesta, jotka tutkittiin 400 m leveänä käytävänä. Pidempi, n. 5,5 km pitkä osuus kulkee Karvialla, Suomijärven länsi- ja lounaispuolella. Lyhyempi n. 1 km pitkä linjan osuus kulkee Kankaanpäässä, Honkaluoman kylän länsipuolella.

Honkaluoman osalta alueella on tehnyt inventoinnin J. Rätty vuonna 1984, jolloin tarkastettiin vanhan Honkajoen kunnan muinaisjäännöksiä erityisesti Karvianjoen rannoilla. Mikroliitti Oy on vuonna 2012 inventoinut linjaosan vieressä olevan maanottoalueen (Rostedt 2012).

Mikroliitti Oy on tehnyt Karvialla inventointia vuosina 2022 ja 2023 (Sepänmaa et al. 2023, Bilund et al. 2022). A. Bilund on tehnyt Karvian kunnan yleisinventoinnin v. 1999. T. Vasko on tehnyt tuulivoimapuistojen suunnittelualueiden inventointia Karvialla vuonna 2012 osana Pohjois-Satakunnan tuulivoimapuistojen kaavoitushanketta (Vasko 2012). Lisäksi T. Vasko on tehnyt Haitinkankaan tuulivoimapuiston hankealueen arkeologisen inventoinnin vuonna 2023.

Vuoden 2022 inventoinnissa (Bilund et al. 2022) on tarkastettu maastoja tämän inventoinnin tutkimusalueiden läheisyydestä osana Fingridin voimajohtolinjan inventointia. Vuoden 2023 inventoinnin (Sepänmaa et al. 2023) tutkimusalue ei yllä nyt tutkittavien linjaosien läheisyyteen (lähin tutkittu osuus sijaitsee 5 km itäisestä linjaosuudesta luoteeseen). Vaskon v. 2023 inventoinnin tutkimusalue ulottuu osin Karvian puoleiselle tässä inventoinnissa tutkitun linjan osalle, Mustalahdenperän eteläpuolella ja Lähteenmäen itäpuolella. Kyseiseltä alueelta ei tunneta kiinteitä muinaisjäännöksiä. Vaskon v. 2012 inventoinnin tutkimusalue ylittää Fingridin linjainventoinnin yhteydessä v. 2022 tutkituille linjan osille, mutta ei tämän inventoinnin kohteena oleville inventoimattomille linjaosuuksille. Bilundin v. 1999 inventointiraportista ei ilmene onko maastoja tarkastettu nyt tutkittavilla linjanosilla, mutta ainakaan kyseisiltä linjaosuuksilta ei ole havaittu kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muitakaan kohteita.

Karvialle suunniteltu linjaosuus kulkee n. 145–155 m mpy. korkeudella, ja on maastoltaan suota, peltoa ja ojitettua sekametsää. Linja-osuus sijaitsee korkeudeltaan muinaisen Itämeren Ancylosjärvivaiheen keskivaiheen korkeustasoilla, mesoliittisen kivikauden rantasidonnaisen asutuksen ylärajoilla. Linjaosuudelta on periaatteessa mahdollista löytää varhaiseen mesoliittiseen kivikauteen ajoitettuja rantasidonnaisten pyyntikulttuurien asuinpaikkoja, joskin se on linjan alueen topografian, maaston ja maaperän takia hyvin epätodennäköistä.

Honkaluomaan suunniteltu linjaosuus kulkee 100–115 m mpy. korkeustasoilla, muinaisen Itämeren keskimesoliittisen kivikauden korkeustasoilla. Maasto on tasaista hiekkapohjaista mäntymetsää. Maaperältään ja topografialtaan Honkaluoman alue on esihistorian kannalta otollista, linjaosuuden lähistöltä tunnetaan useita kivikautisia asuinpaikkakohteita Karvianjoen varrelta.

Valmisteluvaiheessa tutkittiin Maanmittauslaitoksen 5 p/m² laserkeilausaineistosta eri asetuksin laadituista viistovalovarjosteista havaittavia ilmiöitä. Tutkittavilta linjan osilta havaittiin 1 kuoppamainen ilmiö, joka tarkastettiin maastossa. Ilmiö paljastui tervahaudaksi. Modernissa maastokartassa paikan läheisyyteen on merkitty tervahauta, joka on ilmeisesti merkitty maastokartassa väärään paikkaan.

Historialliselta ajalta tutkittiin v. 1885 Karvian pitäjänkarttoja ja Hongonjoen v. 1848 pitäjänkarttoja, joissa linjojen alueet ovat rakentamatonta takamaata. Pitäjänkarttojen perusteella ei katsottu tarpeelliseksi tutkia muita tarkempia karttoja.

Maastossa tutkittavat alueet käytiin läpi ja kuivien ja piirteikkäiden maastojen osalta kattavasti, kulkemalla aluetta ristiin rastiin ja havainnoimalla maastoa silmänvaraisesti. Maaperältään arkeologisesti lupaavalla Honkaluoman alueella maanottokuoppien reunoja ja muita pinnaltaan avonaiseksi kaivettuja alueita tutkittiin tarkemmin.

Lopputulos on, että itäiseltä linjaosuudelta havaittiin yksi kiinteä muinaisjäännös, tervahauta, joka sijaitsee 175 metriä suunnitellun voimajohtolinjan keskilinjasta.

Lähteet:

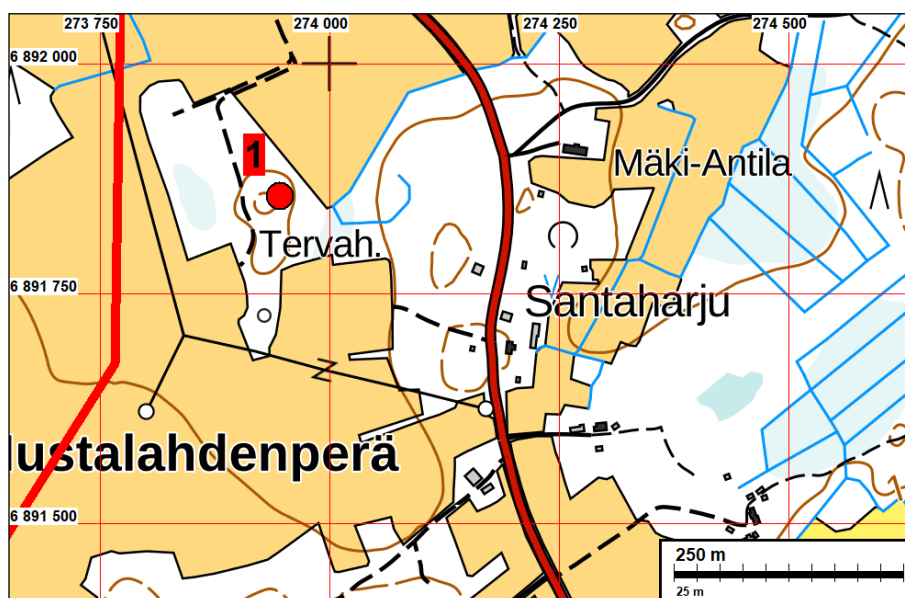
- Räty, J. 1984. Honkajoen muinaistieteellinen inventointi 1983–1984. Museovirasto.
 Bilund, A. 1999. Karvian kunnan arkeologinen inventointi 1999. Satakunnan Museo.
 Rostedt, T. 2012. Honkajoki Halmeskangas maa-ainestenottohankkeen alueen muinaisjäännösinventointi 2012. Mikroliitti Oy.
 Vasko, T. 2012. Pohjois-Satakunnan tuulivoimapuistojen kaavoitushanke- Suunnittelualueiden (Jämijärvi, Kankaanpää. Karvia, Siikainen) arkeologinen inventointi 2012. Satakunnan Museo.
 Bilund et al. 2022. Kristiinankaupunki Åback – Nokia Melo voimajohtolinjan ja sen suunnittelualueiden arkeologinen inventointi 2022. Mikroliitti Oy.
 Bilund, A., Karhapää, J. 2023. Kristiinankaupunki Åback – Nokia Melo voimajohtolinjan ja sen suunnittelualueiden arkeologinen täydennysinventointi 2023. Mikroliitti Oy
 Sepänmaa et al. 2023. Karvia ja Kauhajoki. Karvian Siliäkankaan tuulivoimahankealueen, sekä sähkönsiirtolinjojen arkeologinen inventointi 2023. Mikroliitti Oy
 Vasko, T. 2023. Karvian Haitinkankaan tuulivoimapuiston arkeologinen inventointi. Ahlman Group Oy.
 Hongonjoen pitäjänkartta 1847. Myöhemmin leikatut ja nimetyt lehdet 1233 06 ja 1233 09.
 Karvian Pitäjänkartta 1885. Myöhemmin leikatut ja nimetyt lehdet 2211 03, 2211 04, 2211 06.

Muinaisjäännös

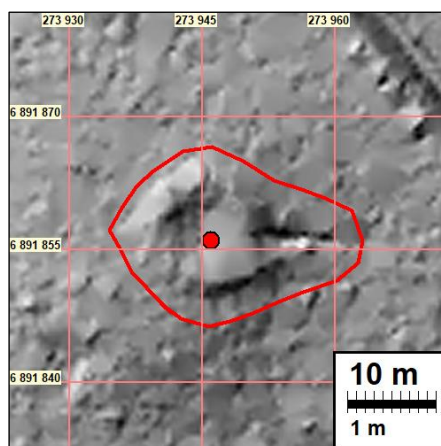
1 Karvia Mustalahdenperä 2

Mjtnnus:	uusi kohde
Status:	kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus:	historiallinen
Laji:	työ- ja valmistuspaikat, tervahauta
Linja:	175 m suunnitellun linjaosan itäpuolella keskilinjasta mitattuna.
Koordin:	N: 6891856 E: 273946 Z: 147 Tervahaudan keskikuoppa.

- Tutkijat: Keskinen ja Hemminki 2024 inventointi
- Sijainti: Tervahauta sijaitsee noin 230 m Rannankyläntien länsipuolella. Tervahauta on merkitty uuteen maastokarttaan n. 100 m todellisesta hautasta etelään.
- Huomiot: **Keskinen 2024:** Tervahaudan halkaisija valleineen on 18 m. Tervahaudan vallit kohoavat 1 m ympäröivän maaston yläpuolelle. Tervahaudan kuoppa on halkaisijaltaan 12 m ja muodoltaan selväpiirteinen ja jyrkkäreunainen suppilo, jonka syvyys keskeltä mitattuna on 1 m. Tervahaudan itävallissa on halssin jäännöksi, joka ilmenee painaumanavalla. Vallista lähtee noin 20 m mittainen laskuoja, joka on alusta 2 m leveä ja kapenee loppupäästä 0,5 m levyiseksi.

Maastokarttaote. Muinaisjäännös merkitty punaisella pisteellä.
Linja on merkitty paksulla punaisella viivalla.

Ote Maanmittauslaitoksen 5 p laserkeilausaineistosta (laz) laaditusta viistovalovarjosteesta. Muinaisjäännösrakaus merkitty punaisella viivalla, muinaisjäännöspiste punaisella ympyrällä.

Tervahauta Mustalahdenperä 2 kuvattuna itävallilta länteen